

Inkluderende bruk av digitale verktøy, universell utforming og verktøy knyttet til ufrivillig skolefravær

13.09.2023

Sølvi Ellefsen og Elin Brandshaug

Statped

Google Maps

Ut mot Ipad:

Raser mot skjermbruk

Skuespilleren mener skolen bør vente med å dele ut Ipad til barna blir eldre. - Vanskelig å følge med på hva barna faktisk gjør, sier Ane Dahl Torp.

Opprop for mindre skjermbruk på barneskolen

Kronikk | Kronikk

PC-en ut av klasserommet

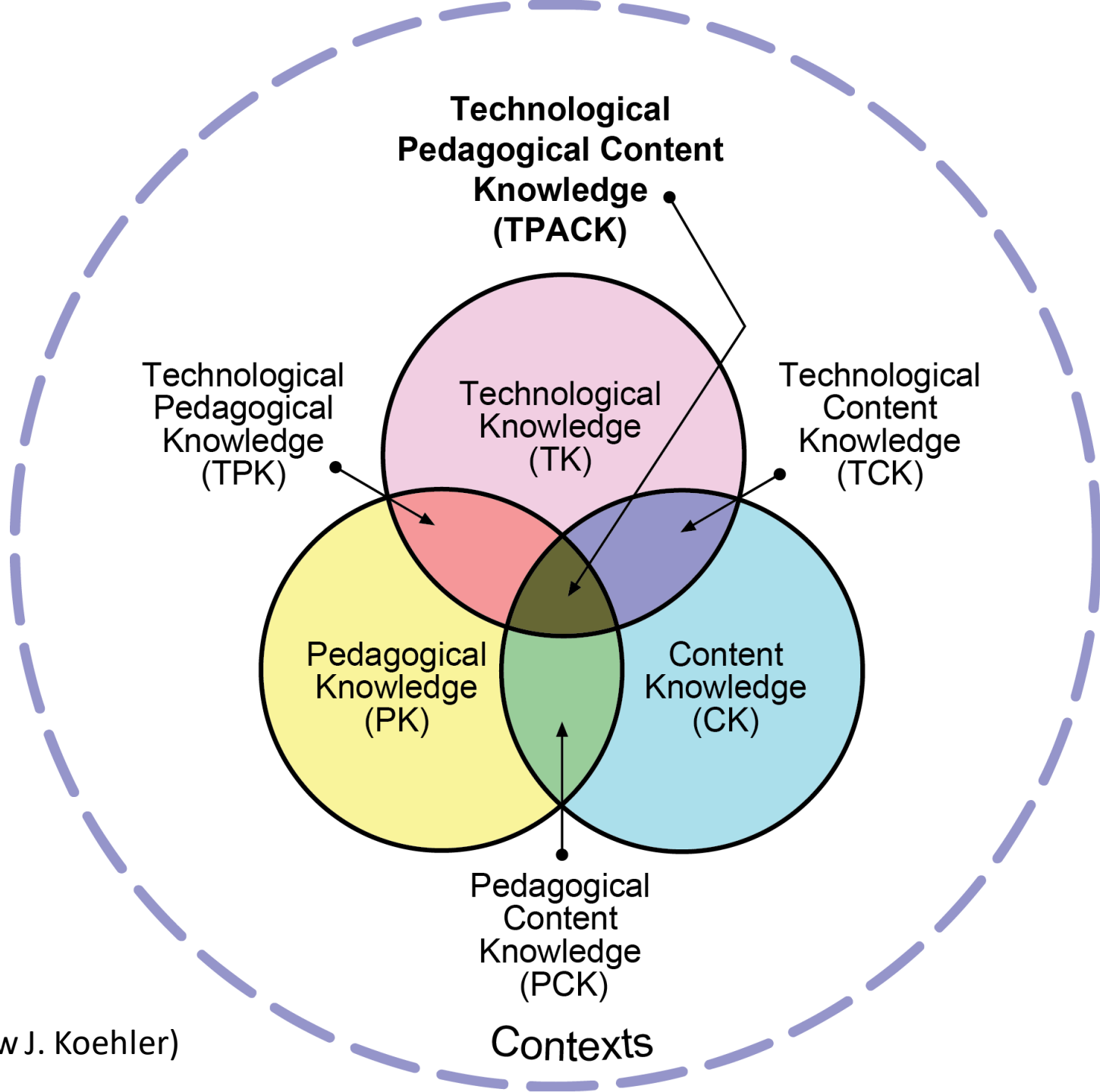
KRONIKK

Kast nettbrettet ut av klasserommet

Hva slags læremåter kan teknologien tilføre som elevene ikke har fra før?

Hvordan kan teknologien stimulere til inkludering?

(Punya Mishra og Matthew J. Koehler)

Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole

2023-2030

1 Hovedmål

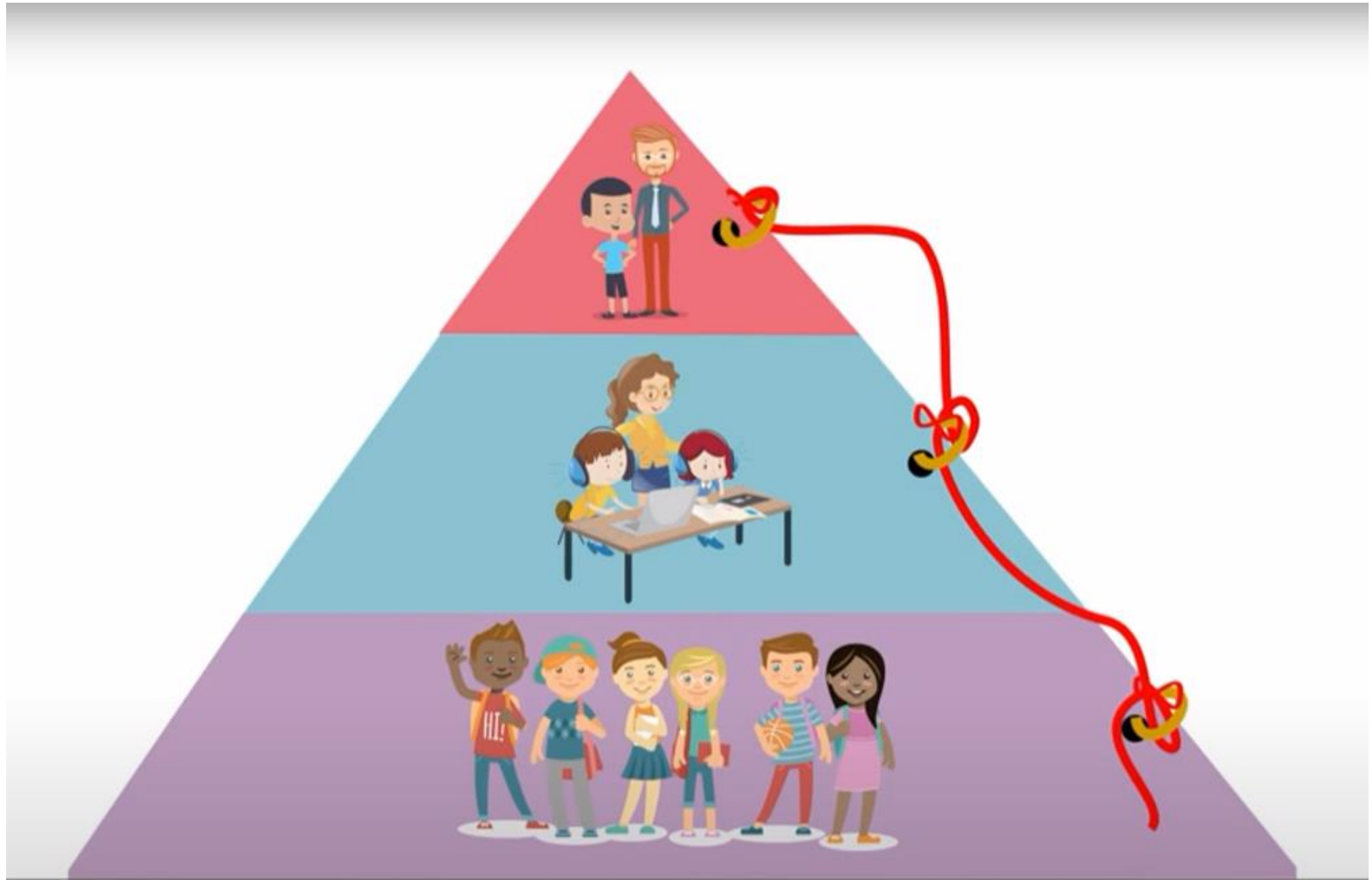
Hovedmålene for strategien er:

1. Elever utvikler digital kompetanse i tråd med læreplanverket. Barnehagens digitale praksis bidrar til barnas lek, kreativitet og læring i tråd med rammeplan for barnehagen.
2. Ansatte i barnehage- og skolesektoren har profesjonsfaglig digital kompetanse til å oppfylle intensjonene i rammeplanene for barnehage og SFO og læreplanverket i skolen, med en kunnskapsbasert tilnærming.
3. Alle barn, unge og voksne har inkluderende, trygge og gode digitale miljøer i barnehage og skole.
4. Den digitale grunnmuren og tilgangen til digitale løsninger er bærekraftig, av god kvalitet og bidrar til et likeverdig barnehage- og opplæringstilbud i hele landet.
5. De digitale tjenestene og informasjonsforvaltningen i barnehage- og skolesektoren har barn, elever, ansatte og foreldre i sentrum, og blir utviklet som sammenhengende tjenester.

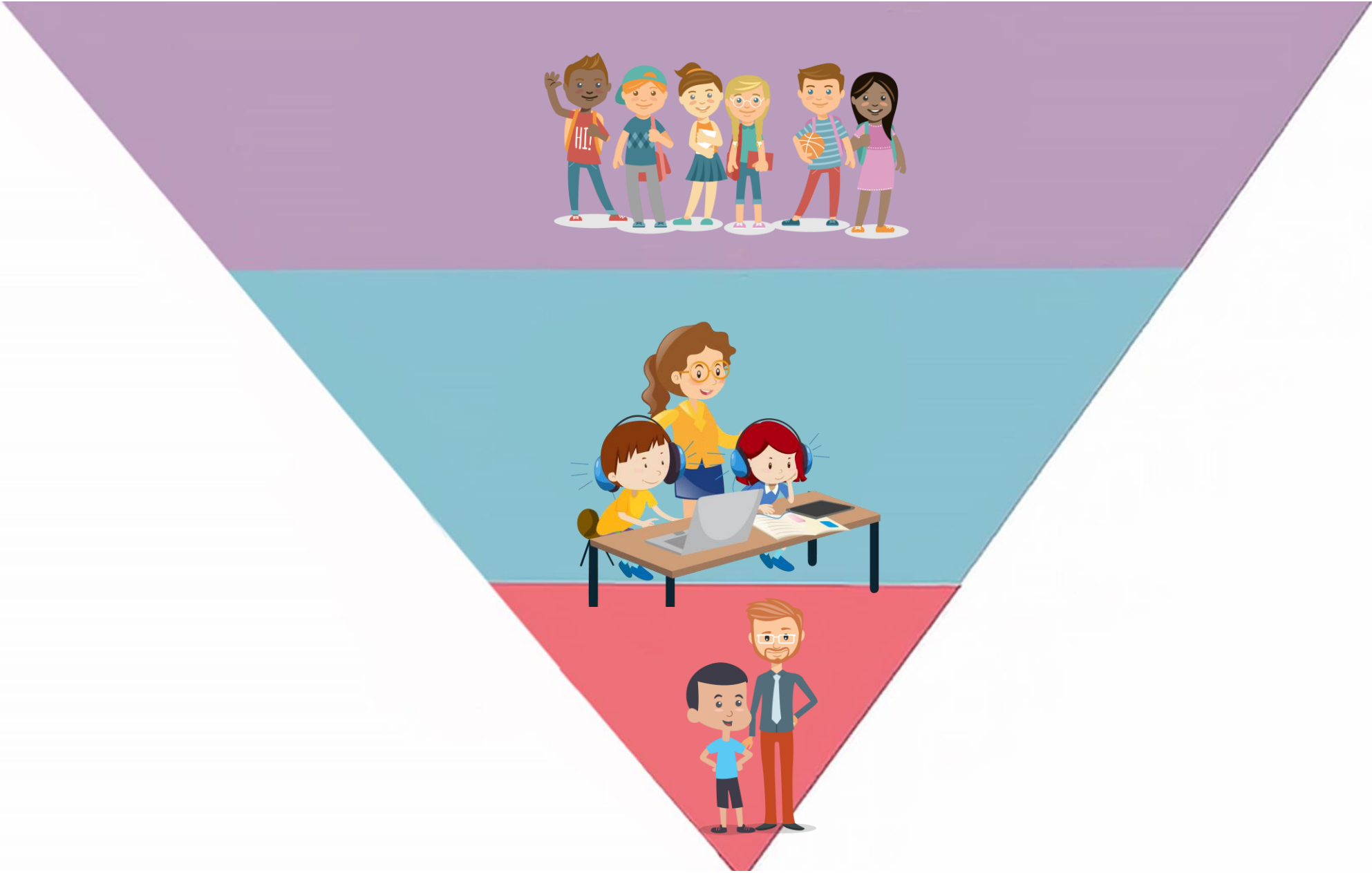

Colourbox

Inkludering

Hvilke behov har elevene?

- **Lese- og skrivestøtte**
- **Språk og begrepslæring**
- **Sosial kompetanse**
- **Struktur og forutsigbarhet**
- **Produksjonsprogram**

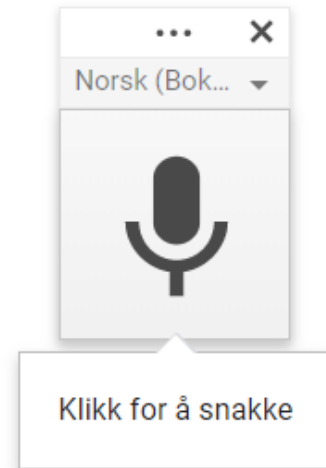
Lese- og skrive støtte

Tilgjengelighetsfunksjoner og skanning

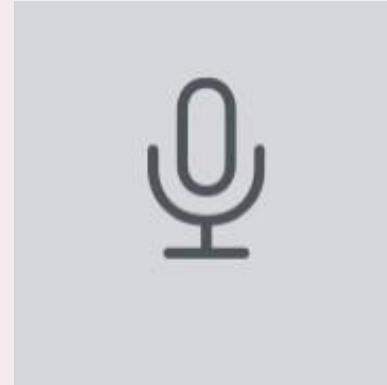
Office Lens

Jeg kan skrive med
stemmen min.

Leservisning i Edge

Diktering

**Stemmestyrte
skrivning**

Tale-til-tekst

**Talestyrt
skrivning**

Diktafon

Tilrettelegge for elever med særskilte behov

Noen elever trenger at forholdene blir lagt til rette slik at de får vist kompetansen sin.

Eksempler på det er at elevene:

- får lengre tid
- får hvilerom
- får lest opp oppgaveteksten
- får oppgaven på tegnspråk eller punktskrift
- får bruke tale til tekst-program

Hvordan kan elevene få tilrettelagt eksamen?

Eleven eller foreldrene må sende en søknad til rektor. Rektor avgjør om og hvordan forholdene skal bli lagt til rette. Eleven kan få tilrettelagt eksamen selv om hun eller han ikke har vedtak om spesialundervisning.

(Udir.no)

iOS

SYN

- VoiceOver
- Zoom
- Skjerm og tekststørrelse
- Bevegelse
- Opplest innhold
- Synstolking

FYSIKK OG MOTORIKK

- Berøring
- Face ID og øyekontakt
- Bryterkontroll
- Talekontroll
- Sideknapp
- Styr enheter nær deg
- Apple TV-fjernkontroll
- Tastaturer

HØRSEL

- Høreapparater
- Lydgjenkjenning
- Hørsel/syn
- Undertekster og skjult tekst

GENERELT

- Begrenset tilgang
- Siri
- Tilgjengelighetssnarvei
- Innstillinger per app

CD-ORD

AppWriter

Lingdys

IntoWords

skolen

fra CAPPELEN DAMM

Én tjeneste – alle fag – alle trinn

Aschehoug univers

Digitale læremidler

Logg inn

BrettBoka

SMARTBOK

Personlig bok, nye muligheter

Smart Bok er den digitale utgaven av våre kjente lærebøker. Smartbøkene er tilført verdifull funksjonalitet for både elev og lærer.

Lån skolelydbøker

Skoler, elever med lånerett og lærere kan låne skolelydbøker gratis.

[Hvem kan låne?](#)

[Slik låner du](#)

[Tilrettelagte lydbøker](#)

[Personvern](#)

Statlig spesialpedagogisk tjeneste

A screenshot of the NLB (National Library of Norway) website. The header features the NLB logo, a search bar with the text "Jeg søker...", and a navigation menu with links for "Finn bøker", "Bli låner", "Tilbudet vårt", "Hjelp", and "Om NLB". A "Logg inn" button and "English" language selector are also present. The main content area is divided into two sections: "Aktuelt" (Current) and "NLB anbefaler" (NLB recommends). The "Aktuelt" section features a woman wearing yellow headphones and the text "Gult er kult" (Yellow is culture), with a subtext about Easter and crime. The "NLB anbefaler" section features a book cover for "Mordene på Fleet House" by Lucinda Riley, with a subtext about a classic crime novel. A small profile picture and the name "Anbefalt av Espen Solhjem" are visible below the book cover. The footer contains a navigation menu with links for "Studielitteratur", "NLB for bibliotekansatte", and "Slik bruker du lydbøker i Lydhør på iOS".

Bruk av AI

Kann du rette teksten og vise mei stavefeilen i en liste? hai, jei hetter Teo å går på sgole i Oslo. Vor går du på sgole jemme har jei en kat og den er veldi gamel. Denn såver hele dag

Selvfølgelig, her er den korrigerede teksten og en liste over stavfeilene:

Korrigert tekst:

"Kan du rette teksten og vise meg stavefeilene i en liste? Hei, jeg heter Teo og går på skole i Oslo. Hvor går du på skole? Hjemme har jeg en katt og den er veldig gammel. Den sover hele dagen."

Liste over stavfeil:

- mei -> meg
- hai -> Hei
- jei -> jeg (2 ganger)
- hetter -> heter
- å -> og
- sgole -> skole (2 ganger)
- Vor -> Hvor
- jemme -> Hjemme
- kat -> katt
- veldi -> veldig
- gamel -> gammel
- Denn -> Den
- såver -> sover

[\(Kilde: Utdanningsnytt\)](#)

Språk- og begrepslæring

Tankekart

Bergen

En veileder om
BEGREPSLÆRING
-en strukturert undervisningsmodell
for barn og unge med språkvansker

Visuell støtte

- Konkreter
- Bilder
- Tankekart
- Dagsplaner
- Kroppsspråk
- Tegninger
- Tegn/symboler
- Film
- Skriverammer

9 REASONS TO USE VISUALS

www.northstarpaths.com @kwiens62

1. VISUALS ARE PERMANENT (SPOKEN WORDS DISAPPEAR)

2. VISUALS ALLOW TIME FOR LANGUAGE PROCESSING

3. VISUALS PREPARE STUDENTS FOR TRANSITIONS

4. VISUALS HELP KIDS SEE WHAT YOU MEAN

5. VISUALS HELP ALL STUDENTS

6. VISUALS HELP BUILD INDEPENDENCE

7. VISUALS ARE TRANSFERABLE BETWEEN ENVIRONMENTS AND PEOPLE

8. VISUALS HAVE NO ATTITUDE
• NO TONE
• NO FRUSTRATION
• NO DISAPPROVAL

9. VISUALS HELP REDUCE ANXIETY

Kristin Wiens 2017

Bruk av kunstig intelligens

For eksempel:
Tekstverktøy som
automatisk tilpasser
tekstkompleksiteten
til det nivået elevene
forstår.

Struktur og forutsigbarhet

Tidslinje

Forberedelse med kart,
bilde og video

Planer og kalender

Oppskrifter

Organisering og lagring
av skolearbeidet

Oversikt og struktur
med tankekart

Tid og påminnelser

(Statped.no)

Sosiale ferdigheter

Hilse på hverandre

Folk som kjenner hverandre hilser på hverandre. Ofte nikker de og smiler til hverandre og sier hei. Noen ganger hender det at de rekker fram høyre hånd og trykker den i den andres hånd for å hilse. Menneskene jeg kjenner liker at jeg hilser på dem. De skjønner at jeg vil være hyggelig mot dem. Da blir de også hyggelige mot meg. Når jeg møter noen jeg kjenner vil jeg si hei. Jeg vil prøve å se på dem. Kanskje hilser han/hun også på meg.

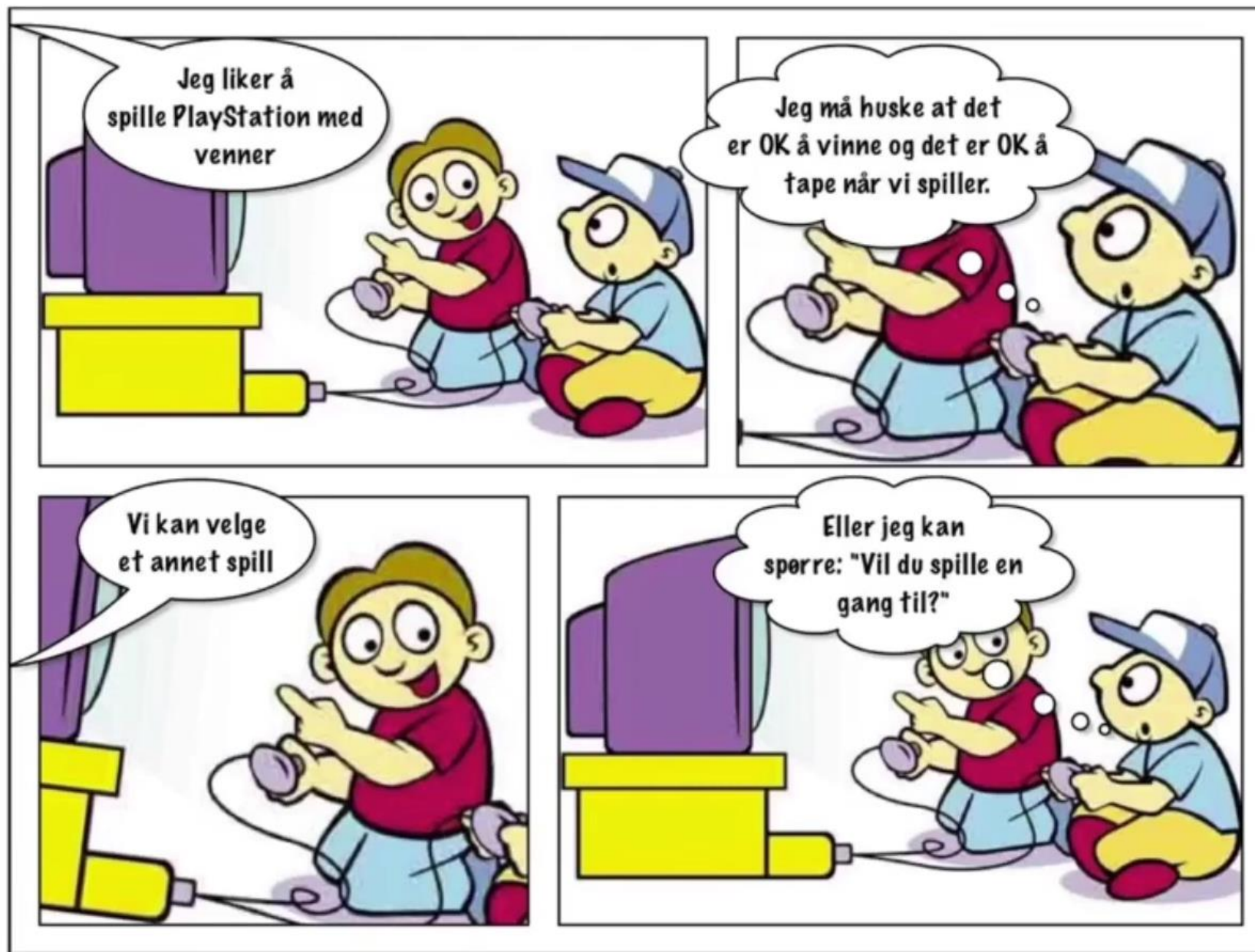
Visuell støtte til innhold i teksten

Lydfil med innlest tekst

2.

Eksempler på sosial historie satt inn i Comic-funksjonen i Book Creator

Produksjonsprogram

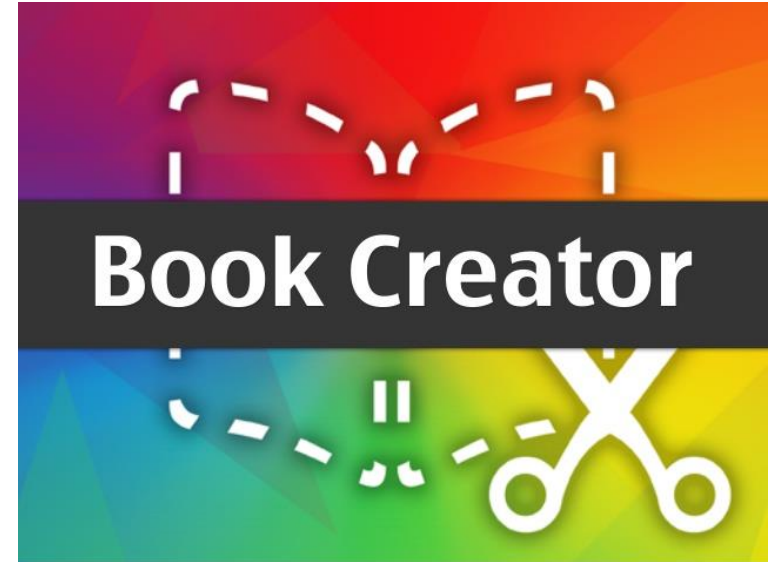
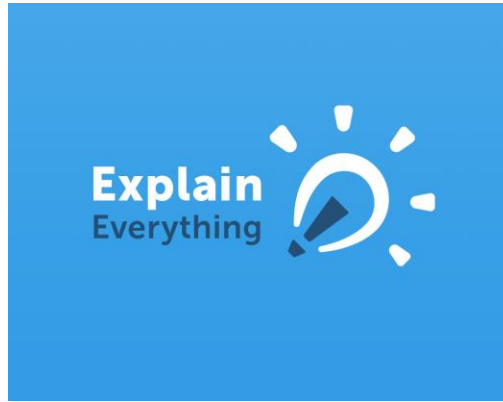
Learnlab

Delta i læringsøkt

Skriv inn kode →

Våre applikasjoner

- Calab
- Storylab
- Idealab
- Mylab
- Bibliotek
- Medialab

Økt elevdeltakelse

Koding, VR, AR og spill

Bilder fra Statped.no

A young girl with curly hair is smiling and looking towards the left. She is holding a white tablet computer. In the background, other students are visible, some looking at their own devices. The setting appears to be a classroom or a school environment.

Hva skal til for å lykkes?

Pause

Ufrivillig skolefravær

DEBATT

Fellesskolen er en løgn

Ufrivillig skolefravær er nåtidens største konsekvens av årelang feilslått politikk.

Barneombudet: Vil lovfeste krav til oppfølging av elever med stort fravær

Skoleeierne gjør ikke nok for å følge opp bekymringsfullt elevfravær, mener barneombud Inga Bejer Engh. Nå vil hun ha lovfestet flere krav i den nye Opplæringsloven som er på trappene.

Slår alarm om ufrivillig skolefravær: – Sakene blir flere og barna blir yngre

Barn og unge som uteblir fra skolen på grunn av skolevegring øker i flere fylker, men ingen vet nøyaktig hvor mange dette gjelder.

Ada Drevdal Bjøranger
Journalist

Vi rapporterer fra Kristiansand

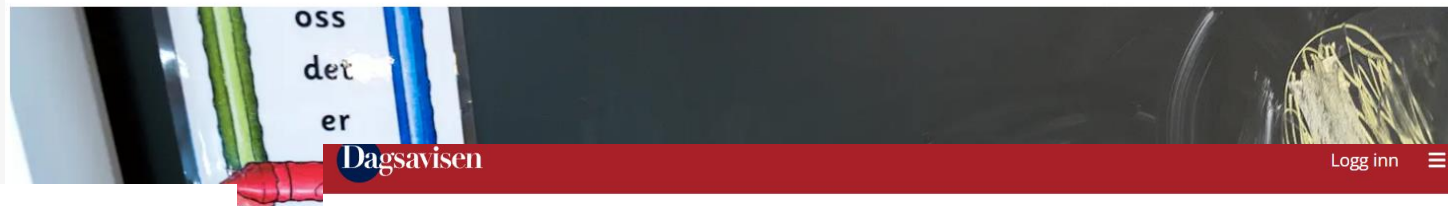
Publisert 12. sep. 2022 kl. 17:53
Oppdatert 13. sep. 2022 kl. 11:02

Debatt | Barn

Ufrivillig skolefravær. Skolevegring. Vondt i viljen. Kjært barn har mange navn.

Bård Fosli Jensen

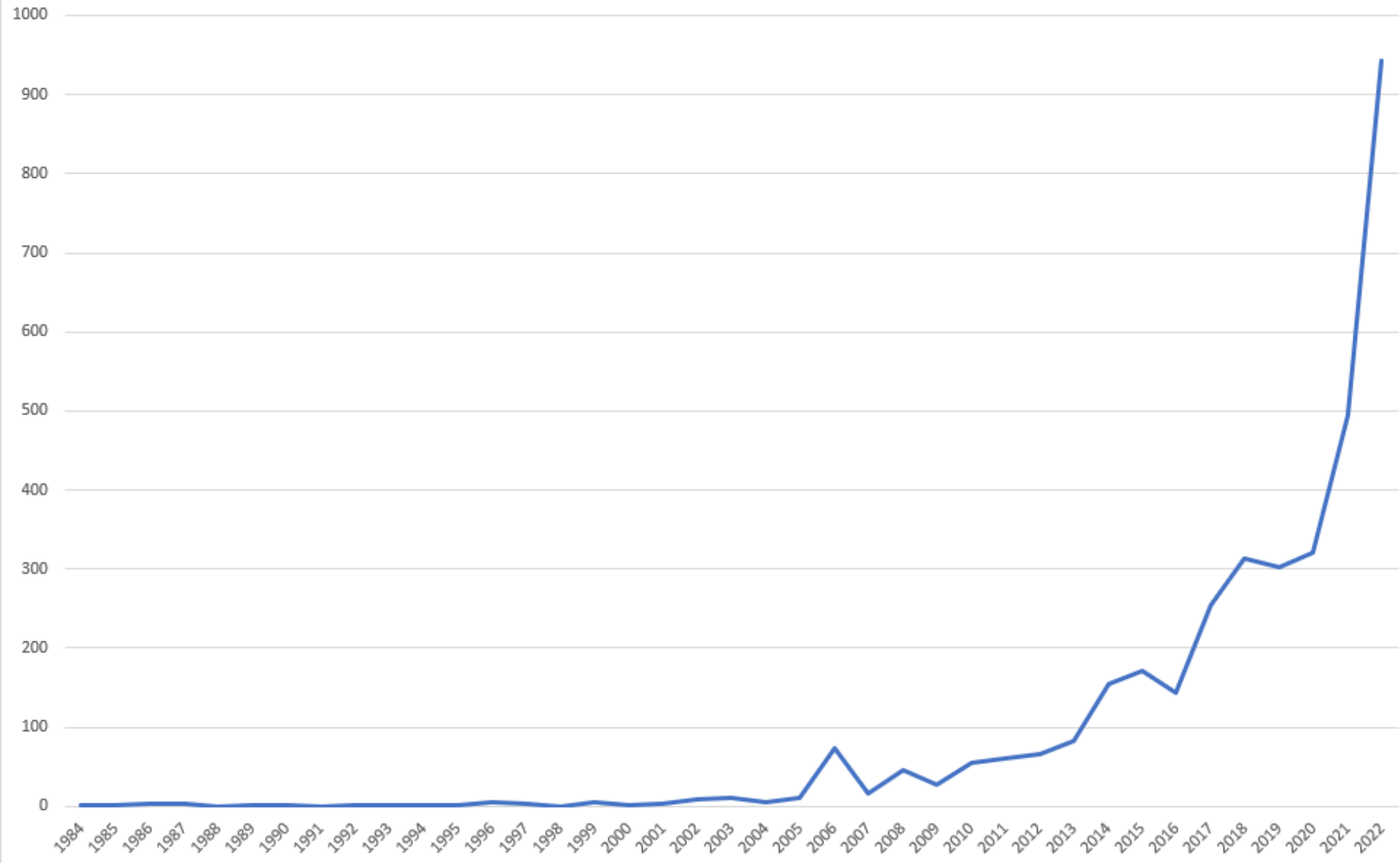

Barn som strever kan ikke vente

Pilotprosjektet «Back2School» er ikke svaret på alt, men det finnes ingen quick-fix eller fasit på uønsket skolefravær.

Skolevegring - antall medietreff 1984-2022

15,3 millioner

Begrepsavklaring - begrepsbruk

Skolevegring

Skulk

Hjemmesittere

Ufrivillig
skolefravær

Bekymringsfullt
skolefravær

- ▶ Har det noe å si hva vi kaller det?
- ▶ Hvem «eier» problemet i de ulike begrepene?
- ▶ Kan begrepsbruken «styre» hvordan skolen og andre møter elevene og foreldrene?
- ▶ Vi velger «**Ufrivillig skolefravær**»
- ▶ Vil ha fokus på systemet rundt eleven
- ▶ Vil ha fokuset på systemets tilretteleggings- og endringsmuligheter

Skjulte vansker

Hvordan legge til rette for økt deltakelse?

Struktur
Oversikt
Forutsigbarhet

Relasjoner
Trygghet
Mestring

Interesser
Motivasjon
Mening

Hvordan legge til rette for økt deltakelse?

Struktur
Oversikt
Forutsigbarhet

Relasjoner
Trygghet
Mestring

Interesser
Motivasjon
Mening

Forberedelsesfilm

Hva

Hvor

Hvem

Hvorfor

Hvor lenge

Hvordan

Hva skal jeg gjøre etterpå

HEI LENE

Hvordan legge til rette for økt deltakelse?

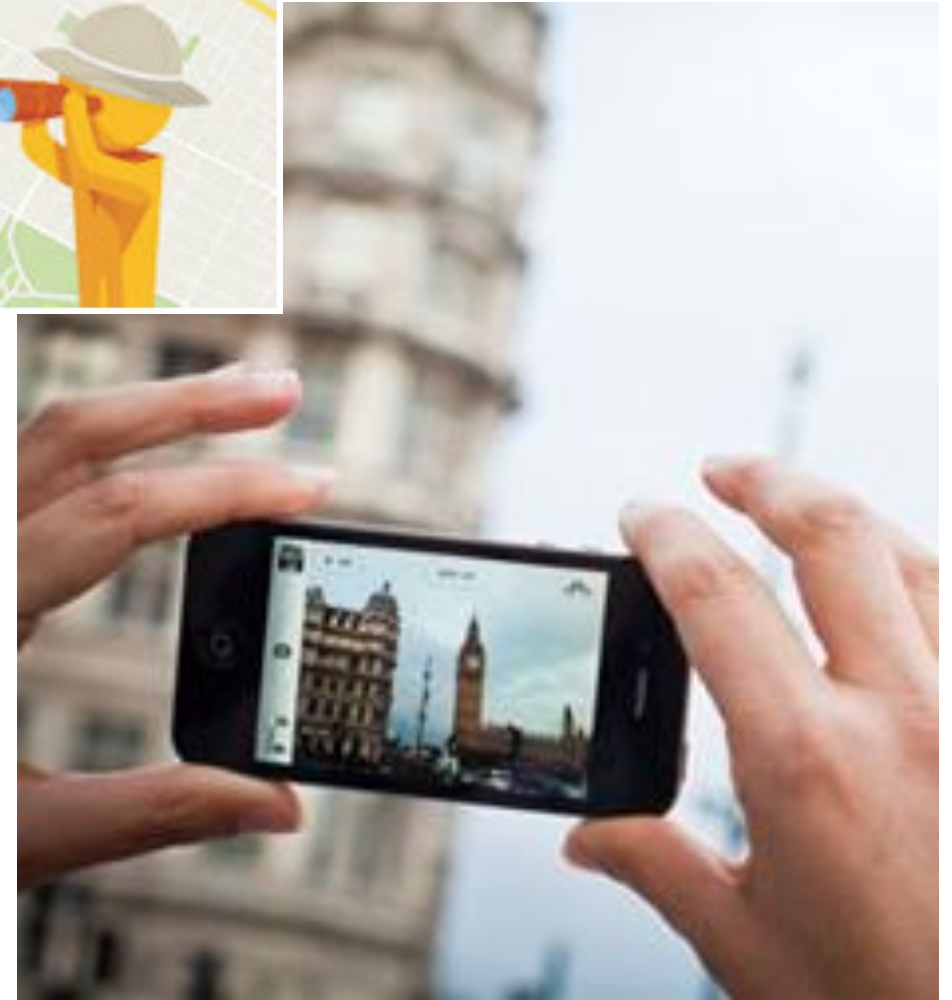
Struktur
Oversikt
Forutsigbarhet

Relasjoner
Trygghet
Mestring

Interesser
Motivasjon
Mening

Dette bildet av Ukjentforfatter er lisensiert under [CC BY-NC](#)

Hvordan legge til rette for økt deltakelse?

Struktur
Oversikt
Forutsigbarhet

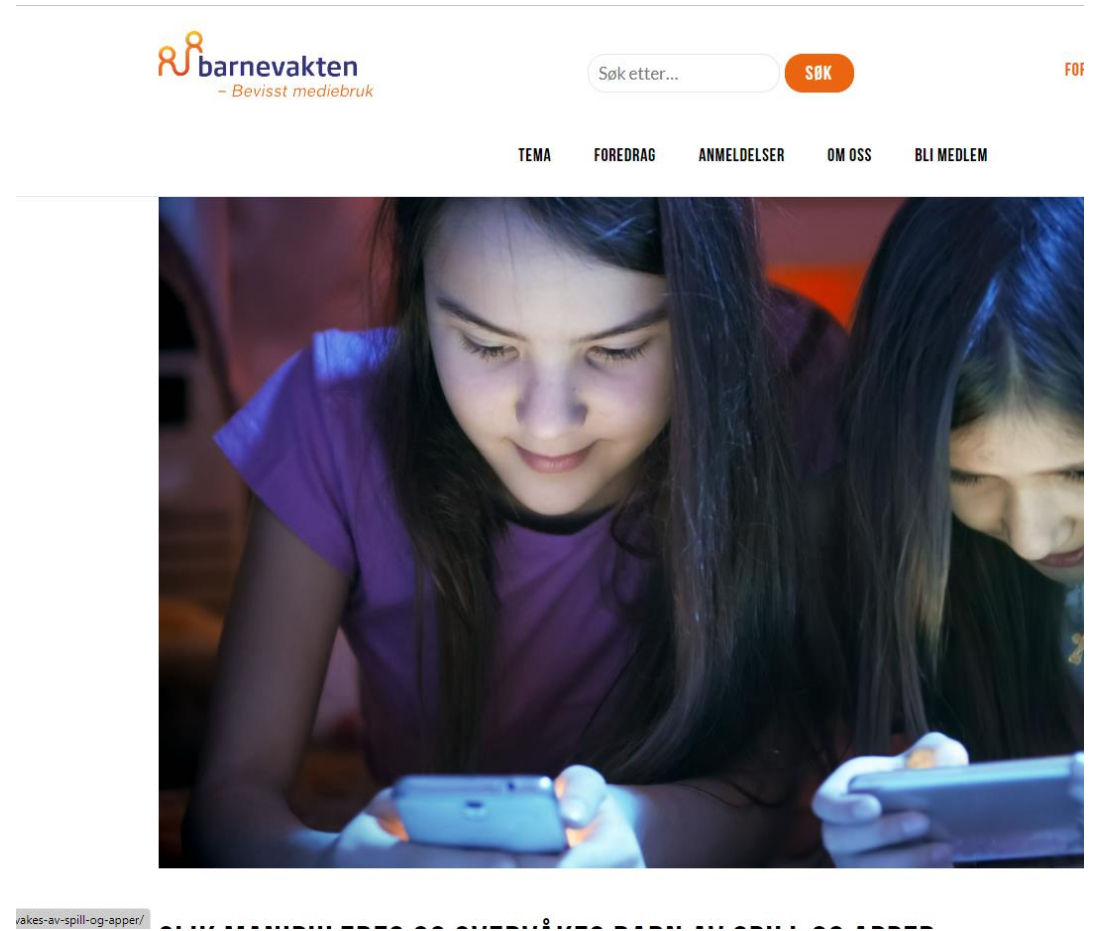
Relasjoner
Trygghet
Mestring

Interesser
Motivasjon
Mening

Casefortelling om hvordan spill ble brukt i undervisning

- ▶ Lagde en liste med ulike forslag
- ▶ Eleven fikk bestemme
- ▶ Utforsker spillene sammen med spesialpedagog

Spill som ble valgt ut

[Dette bildet](#) av Ukjent forfatter er lisensiert under [CC BY-SA-NC](#)

[Dette bildet](#) av Ukjent forfatter er lisensiert under [CC BY-SA](#)

[Dette bildet](#) av Ukjent forfatter er lisensiert under [CC BY-NC-ND](#)

Kompetansemå I etter 10.trinn i Engelsk

Bruke varierte strategier i språklæring, tekstskaping og kommunikasjon.

Bruke ulike digitale ressurser og andre hjelpemidler i språklæring, tekstskaping og samhandling.

Uttrykke seg med flyt og sammenheng med et variert ordforråd og idiomatiske uttrykk tilpasset formål, mottaker og situasjon.

Lese, diskutere og videreformidle innhold fra ulike typer tekster, inkludert selvvalgte tekster.

Læringsmål.

Kompetansemål etter 10.trinn samfunnsfag

- Bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er.
- Vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår.
- Drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk.
- Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst.
- gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikhtar og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane.
- gjere greie for årsaker til og konsekvensar av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast.

Spill i undervisningen

- ▶ [Skolefravær tekstet.mp4](#)

Skolefravær på statped.no

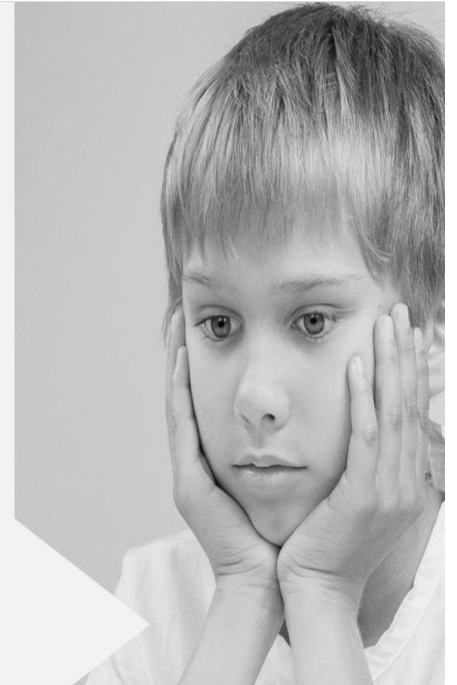
- ▶ [Skolefravær og ADHD, Tourettes syndrom og autisme | statped.no](#)

Du er her: [Statped](#) - Skolefravær og ADHD, Tourettes syndrom og autisme

Skolefravær og ADHD, Tourettes syndrom og autisme

Elever med nevroutviklingsforstyrrelser som ADHD, Tourettes syndrom og autisme har ofte komplekse og sammensatte utfordringer. Det kan føre til høyt stressnivå og utfordringer med å delta på

Digital didaktikk og inkludering (DDI)

DDI er praktiske kompetansepakker for laget rundt barnet. Målet er å fremme inkludering og spesialpedagogisk praksis med støtte av teknologi, for alle barn i barnehagen, alle elever i grunnskolen.

Innholdet i modulene er tett knyttet opp mot LK20 og rammeplanen, med utprøvingsoppgaver som motiverer, engasjerer og gir økt læring.

Statped støtter opp med veiledning og fagdager for å styrke profesjonsfellesskapet.

Hva er Digital didaktikk og inkludering?	Målet med Digital didaktikk og inkludering	Modulene i Digital didaktikk og inkludering (DDI)
Webinar i opptak	Erfaringer	Forutsetninger for å gjennomføre
Hvordan søker jeg om tjenesten?	Kontakt oss	

[Les mer om DDI her](#)

🌐 statped.no

f facebook.com/statped

t twitter.com/statped